

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 3 (46)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2012

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 3 (46). — Рівне: РДГУ, 2012. — 150 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії і методики виховання та навчання дошкільників, учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді, підготовки майбутніх педагогів.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 24.02.2012 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028, м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 05.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

16. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / В. В. Ягупов, В. І. Свистун // Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – К.: КМ Академія, 2007. – Т. 71. – С. 3-8.

Резюме. В статті досліджуються підходи к определению понять «компетенция», «компетентность» и «профессиональная компетентность», рассматривается сущность и структура профессиональной компетентности инженера-педагога строительного профиля.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, профессиональная компетентность, инженер-педагог строительного профиля.

The summary. The article examines approaches to defining the concepts of «competence», «competence» and «professional competence», considered the nature and structure of the professional competence of an engineer-teacher building structure.

Key words: competence, competence, professional competence, engineer-teacher building structure.

Одержано редакцією 14.12.2011 р.

УДК: 371. 1: [373: 504]

Л.І. НЕЧИПОРУК

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НООСФЕРНОЇ ШКОЛИ

Резюме. В статті на основі аналізу поняття «професійна компетентність» розглядаються професійні якості вчителя ноосферної школи.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічна професійна компетентність, професійні якості вчителя ноосферної школи

Актуальність проблеми. Глобальні проблеми людства потребують привнесення достатньо глибоких концептуальних змін у зміст сучасної освіти, що полягають у переорієнтації із знанневого пріоритету в освітньому процесі на досягнення соціальної і етичної компетентності особистості. В цих умовах завданням освіти є формування професійно компетентних спеціалістів, які спроможні відповідати соціальним тенденціям, що постійно змінюються. Під професійною компетентністю розуміється інтегральна характеристика ділових і особистісних якостей спеціалістів, що відображає рівень знань, умінь і навичок, досвіду, достатніх для здійснення певного роду діяльності, які пов'язані із прийняттям рішень.

В сучасних наукових дослідженнях поняття «компетентність» має складний зміст, що інтегрує професійні, соціально-педагогічні, соціально-психологічні і інші характеристики і розуміється як спеціальна здатність, необхідна для виконання конкретної діяльності в певній предметній області, включає вузькоспеціальні знання, навички, способи мислення і розуміння відповідальності за свої дії.

В.Камаєва, Л.Мітіна, С.Рачева та ін. поняття «професійна компетентність» розглядають як спеціальні знання та вміння, необхідні для здійснення певної професійної діяльності. На погляд Р.Гільмеевої, професійна компетентність – це досвід та знання людини, вміння ефективно розв'язувати задачі, які відносяться до сфери її професійної діяльності. Н.Дементьєва тлумачить професійну компетентність як глибоку обізнаність фахівця про умови та технології вирішення виникаючих проблем, вміння професійно грамотно реалізовувати свої знання на практиці.

В контексті професійної компетентності вчені вирізняють педагогічну професійну компетентність. В українській освітянській літературі останніх років до проблеми формування особистості сучасного вчителя зверталися такі вчені, як В.Андрущенко, С.Гончаренко, Л.Губерський, М.Євтух, І.Зязюн, В.Кремень, В.Кушерев, І.Надольний, В.Огнев'юк, О.Пометун, О.Савченко, О.Сердюк та ін.

В якості основних елементів педагогічної компетентності Н. Кузьміна називає такі:

- спеціальна компетентність в галузі дисципліни, яка викладається;
- методична компетентність в галузі способів формування знань, умінь і навичок учнів;
- психолого-педагогічна компетентність в галузі мотивів, здібностей, спрямованості учнів;
- рефлексія педагогічної діяльності або аутопсихологічна компетентність [4].

В.Краєвській, І.Лернер, А.Хуторський пропонують розглядати професійну компетентність учителя як єдність трьох складових:

- когнітивна складова (наявність системи педагогічних і спеціальних предметних знань);

- операціонально-технологічна складова (володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії, методами навчання даного предмета);

- особистісна складова (етичні й соціальні позиції й установки, риси особистості спеціаліста) [7].

Отже, зважаючи на характер і особливості педагогічної діяльності, систему професійних педагогічних компетентностей складають:

- соціальні – пов'язані з оточенням, життям суспільства соціальною діяльністю педагога;

- мотиваційні – пов'язані з внутрішньою мотивацією, інтересами, індивідуальним вибором педагога;

- функціональні – пов'язані зі сферою знань, умінь і навичок оперування науковими знаннями та фактичним матеріалом [4].

Відомо, що основний зміст педагогічної професійної компетентності повинен відповідати існуючим в соціумі світорозумінню і наявним парадигмам освіти. Професійна компетентність сучасного педагога

формувався у відповідності із антропоцентричним соціальним світорозумінням, яке утвердилося ще із XVII століття і привело до поділу знання на природничі і гуманітарні, до деформації цілей, змісту і методів навчання та негативно відобразилося на розвитку особистості і суспільства (соціально-економічні, екологічні кризи, відчуження людини від суспільства, насилля, тероризм і ін.).

Зіткнення людства із проблемами, що є наслідком таких світоглядних орієнтацій, загрожують самому його існуванню та активізують пошук концепцій нової педагогічної парадигми, що уможливила би формування соціальних механізмів гармонійного розвитку людини, суспільства і природи. В цьому контексті вирізняється ноосферна світоглядна концепція як синтез космічного, біосферного, антропосферного і культуротворчого основ життя, що суттєво змінює розуміння ролі й місця людини у світі. Саме ноосферна освітня парадигма, вибудована на її ідеях, відповідає сучасним запитам суспільства, оскільки ґрунтується не на знаннєвій основі, а на основі діяльнісній, вчить, перш за все, способам взаємодії людини зі світом і з самим собою, а знання носять прикладний характер, є засобом у життєдіяльності, а не ціллю, як у традиційній когнітивно-орієнтованій освітній парадигмі. У зв'язку із таким баченням змінюється і оцінка професійної компетентності педагога, який виховує особистість, спроможну стати не тільки кваліфікованим фахівцем в певній галузі, але й носієм дійсної духовності, жити в гармонії із світом і з самим собою.

Певні аспекти становлення такого вчителя розглядаються в працях Н.Антоненко, М.Даниленка, М.Дудіної, М.Курика, Г.Курмишева, М.Люзняк, Н.Маслової, І.Мельниченко, В.Сагатовського, Г.Сікорської та ін. [1; 2; 5; 6]. Однак, аналіз науково-педагогічних публікацій дозволяє зробити висновок про недостатнє висвітлення теоретичних ідей ноосферної освітньої парадигми і практичного їх застосування взагалі і обґрунтування професійної компетентності педагога ноосферної школи зокрема. Тому **метою** нашого дослідження є спроба окреслення професійних якостей вчителя ноосферного навчально-виховного закладу в контексті поняття «професійна педагогічна компетентність».

Навчально-виховний процес у ноосферній школі спрямований на формування ноосферного світогляду особистості, її духовно-моральних орієнтирів, що конкретизуються в таких завданнях:

- духовно-моральних розвиток особистості;
- розвиток екологічної свідомості, що прослідковуються у екологізації вчинків людини;
- розвиток цілісного світогляду на основі епістемних (сутнісних) знань (науково природничі, гуманітарні, релігійні, філософські і ін.);
- розвиток ноосферного мислення і ноосферної етики, що регулюють відносини в соціоприродному середовищі;
- самоактуалізації особистості;
- інтеграція особистості у національну і світову культуру, в систему загальнолюдських цінностей;
- формування культури здорового способу життя і ін.

Професійна компетентність вчителя ноосферної школи – це спроможність до виконання соціального запиту суспільства – підготувати до життя в конкретно-історичному соціокультурному ноосферному просторі випускника сучасної школи, сформувані відповідний світогляд вихованців як нової системи світоглядних цінностей і орієнтацій, що передбачає високу відповідальність за збереження життя на планеті. Професійні якості характеризують його як педагога, який освоює нові ноосферні соціокультурні тенденції розвитку людства, усвідомлює своє місце в системі «людина-суспільство-природа», здатний до самовизначення, самореалізації, творчої діяльності, тобто, прослідковуються переорієнтація педагогічної компетентності вчителя з когнітивно-ціннісних на ціннісно-змістові мотиви особистісної професійної діяльності, духовно-ціннісні її аспекти.

Вихідними методологічними положеннями, які є основою ноосферної педагогічної концепції і визначають професійну діяльність педагога, за Н.Масловою, є:

- *принцип екологізації освіти* означає звернення до природних, притаманних людині від природи способів, методів і каналів сприйняття інформації без посиленої експлуатації дискурсивно-логічного мислення;
- *принцип системності освіти* означає побудову педагогічної діяльності на основі законів світу, виходячи із загальносистемних наукових теорій розвитку систем природи, суспільства, мислення;
- *принцип гармонізації освіти* означає використання технологій і методик цілісного сприйняття світу і мислення, що спрямовує учнів до гармонії зі світом вже в ході заняття;
- *принцип гуманізації* означає перехід від технократичної моделі освіти до моделі соціокультурної, що відкриває можливість для широкої гуманітарної підготовки учнів;
- *принцип інструментальності освіти* означає можливість застосування знань, умінь і навичок у всіх сферах життя людини: особистісній, міжособистісній, соціальній, універсальній. Універсальна сфера означає невідчуженість освіти від природи і суспільства, а умову її буття в природі-суспільства. Це – принцип входження у все загальність;
- *принцип особистісно-орієнтованої освіти* означає свободу вибору форм, напрямків, засобів освіти;
- *принцип випереджувального* (у порівнянні із іншими галузями) *розвитку освітньої галузі*, означає орієнтацію на нові досягнення науки і психолого-педагогічної практики;
- *принцип простоти пізнання*, будучи специфічним людським способом забезпечення життя, лежить в основі простоти освіти і означає залучення природних каналів і дотримання природних етапів сприйняття інформації;

- принцип економічності освіти означає побудову і проведення технологій і методик викладання, що не перевищують необхідних соціальних затрат і дають економію часу, сил, засобів, фінансів;

- принцип потенційної інтелектуальної безпеки – вперше запропонований принцип, що означає формування цілісної, екологічно здорової людської свідомості, тобто, екологічної свідомості.

Ці принципи ноосферної освіти зводяться до цілісного принципу *природовідповідності*, який є базовим для освіти [6]. З огляду на це основними концептуальними основами професійної діяльності вчителів є опора на пріоритети загальнолюдських цінностей, планетарне мислення, розуміння та відчуття себе і вихованців як невід'ємної частини єдиного та взаємозалежного світу, сформованість діалогічних комунікативних навичок та умінь тощо. Такий рівень сформованості педагогічної компетентності уможливорює адекватний вибір не тільки змісту, але й технологій рефлексивно-творчого навчання. Важливою проблемою, над якою працює педагог ноосферної школи, є пошук і розробка педагогічних технологій, адекватних завданням ноосферної освіти. Вони спрямовані на:

- інтеграцію природничого, гуманітарного і технічного знання і формування єдиної картини світу;
- розвиток мотивації до творчої діяльності, спроможність до переходу від одного виду діяльності до іншого;
- полісенсорне пізнання внутрішнього світу і стану учнів (аутогностика);
- занурення в природно-історичне і науково-дослідницьке середовище;
- проєктивна діяльність;
- діалог між поколіннями, крос культурна взаємодія (школа толерантності);
- здоров'язберігаючі технології суб'єктів освітнього процесу [3].

У формуванні нового, ноосферного мислення, педагог ноосферної школи збагачує процес пізнання різнобічними знаннями із різних джерел: науки, релігії, філософії, культурології та ін. Це забезпечує розвиток таких якостей мислення школярів, як нелінійність, інтегративність, творчий, рефлексивний його характер. Особлива увага звертається на креативність в навчальній діяльності – передача рутинних репродуктивних функцій в навчальній діяльності системам обробки інформації, розширення поля проєктувальної діяльності для розвитку і реалізації творчих можливостей учнів.

Вчитель ноосферної школи по-новому осмислює свою педагогічну діяльність – акцент ставиться не на предмет, а на учня, завданням своє вбачає не в кількісному і якісному засвоєнні знань, а в організації індивідуальної інтелектуальної діяльності школяра, тобто, оволодіння технологіями набуття знань. Це – орієнтація на саморозвиток особистості – опора на особистісні знання, досвід, індивідуальний інтерес і мотивацію, особистісно-творчу роботу, розвиток самостійності, підтримка самовизначення, самопізнання, саморозвитку, самореалізації. Відповідно, і педагогічне управління розвитком школяра здійснюється в формі педагогічної допомоги, соціально-педагогічного захисту, підтримки, психолого-педагогічної корекції індивідуального розвитку. Зміст педагогічної підтримки й супроводу в контексті ноосферної освіти ми деталізували на основі таблиці (табл. 1.).

Таблиця 1.

Завдання педагогічної підтримки і супроводу в контексті ноосферної освіти

Дії педагога		Дії учня
I	II	III
діагностика особистісного розвитку старшо-класників, виявлення проблем пізнання, життєвих, екзистенційних проблем	стимулювання саморозвитку	формування мотивів самовиховання й саморозвитку: усвідомлення важливості процесу самовдосконалення людини, її самопізнання й самовизначення, проєктування роботи над собою, опанування способами самопізнання, рефлексії.
створення (разом із школярами) культуро-відповідного середовища їх життєдіяльності, в якому можливе вирішення цих проблем, організація колективної й індивідуальної життєтворчості, навчання технологіям самотворення.	створення умов для моральної саморегуляції	здійснення моральної оцінки подій на основі вже сформованих норм відношень і поведінки (навички саморефлексії).
педагогічна підтримка в ціннісно-змістовому самовизначенні й позитивній самозміні свого особистісного стилю життя і життєвого середовища;	подолання психологічних бар'єрів	прояв вольових зусиль у досягненні цілей своєї діяльності;
забезпечення педагогічної допомоги у мобілізації ресурсів школяра для прояву активності у досягненні своїх цілей.	створення умов для моральної діяльності	застосування і вдосконалення знань, умінь і навичок діалогічного спілкування, комунікативності, самопроєктування життєвих цілей у життєтворчості.

Ще однією важливою характеристикою є спроможність до рефлексії і допомоги дітям в осмисленні того що відбувається з ним в процесі їх життєдіяльності. Такий педагог вміє слухати і говорити в діалозі, має критичне рефлексивне мислення, толерантний до інаковості, його професійні знання, уміння і навички спрямовані на створення умов для формування *homo sapiens* (людини розуміючої), *homo creative* (людини, яка творить).

Складові його професійної підготовки педагога та реалізації її в умовах ноосферного навчального закладу ми відобразили в таблиці (табл. 2.).

Таблиця 2.

Характеристика діяльності педагога в умовах ноосферного закладу

Складові підготовки	Практичні дії
Теоретична підготовка педагога	<ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення необхідності зміни цивілізаційної світоглядної парадигми, значення освіти у нинішній час і прийняття нових ноосферних освітніх цілей; – сформоване цілісне бачення світу і нових моральних цінностей по відношенню до всього живого на планеті; – розуміння змісту ноосферного знання, виховання.
Практична підготовка педагога	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення власної стратегії засвоєння учнями знань про ноосферу як цілісну систему і про людину як її частину, вирішення ноосферних моральних пріоритетів в освітній діяльності; – вирішення із змісту освіти і виховання знань, які здатні бути орієнтовним підґрунтям неруйнівної поведінки у світі природи, суспільстві, принципу ноосферного розвитку, інтегрування їх в загальну систему моральної культури особистості; – розроблення навчально-виховних матеріалів на основі ноосферного підходу; – володіння методикою творчого саморозвитку.
Організаційна діяльність	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення технології підготовки педагогів, яка повинна мати рефлексивно-пошуковий характер щодо ноосферної освіти, виховання моральної культури; – організація вивчення літературних джерел – підготовка доповідей, рефератів, повідомлень, вивчення педагогічного досвіду ноосферних шкіл; – педагогічна рефлексія, цілепокладання; – організація спільної пошуково-дослідницької діяльності – розробка учбово-виховних матеріалів, здійснення педагогічного експерименту, – спільний пошук цінностей, норм і законів ноосферного розвитку, їх дослідження в конкретних видах діяльності, у спілкуванні.

Тобто, педагог ноосферної школи створює педагогічні умови для досягнення системності знань, реалізації принципу ноосферного гуманізму як принципу життя і оволодіння вихованцями ноосферною етикою.

Навчально-виховний процес педагог ноосферної школи будує на діалогічній основі. Гуманістично орієнтований діалог в діяльності вчителя – не просто взаємоповага, визнання прав школяра на власні переконання, а, перш за все, формування у нього відношення до іншого як до цінності – школяр повинен навчитися жити і мислити в умовах багатоманіття культур.

Однією із характеристик професійної діяльності педагога в ноосферній школі є суттєвність – здатність впливати на емоційну сферу дитини. Такий вплив виникає, коли педагог зуміє створити позитивну для самопочуття і настрою дитини емоційну атмосферу, мікроклімат, необхідний для спілкування. Залучення до навчально-виховного процесу емоцій і почуттів сприяє аксіологізації знань, слугує важливою передумовою формування сакрального відношення до оточуючого світу.

Модель сформованості професійної компетентності педагога ноосферної школи подано на рис. 1.

Висновок. Отже, професійна компетентність вчителя ноосферної школи спрямована саме на практичну підготовку випускника сучасної школи до життя в соціокультурному просторі, що ґрунтується на коеволюції людини і природи, в умовах діалогу культур і народів, міжнародного спілкування, підвищення ролі особистої відповідальності за еволюцію Буття. Такі професійні якості педагога уможливають забезпечення практичного оволодіння учнями основ знань, навичками спілкування, самотворення; в актуалізації бережного ставлення до свого психічного й фізичного здоров'я, в розвитку уміння вести здоровий спосіб життя, естетичного смаку, толерантності й етичного поведіння, забезпечення повсякденного життєтворення заради благополуччя сім'ї, держави, людства.

Від професійного рівня педагога залежить соціально-економічне і духовний розвиток суспільства XXI століття, тому освіті нового тисячоліття слід прийняти значення педагогічної цінності такої компетентності як базової в педагогічному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бранский В.П., Пожарский С. Д., Социальная синергетика и акмеология / В.П. Бранский, С. Д. Пожарский СПб, «Политехника», 2002. – С. 373.
2. Даниленко М. Мельниченко І. Ноосферна парадигма формування особистості майбутнього педагога. / М.Даниленко, І.Мельниченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>. – Назва з екрану.
3. Иванов С.А. Авторский проект ноосферного лица / С.А.Иванов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.uroao.ru/ugnos>. – Заглавие с экрана.

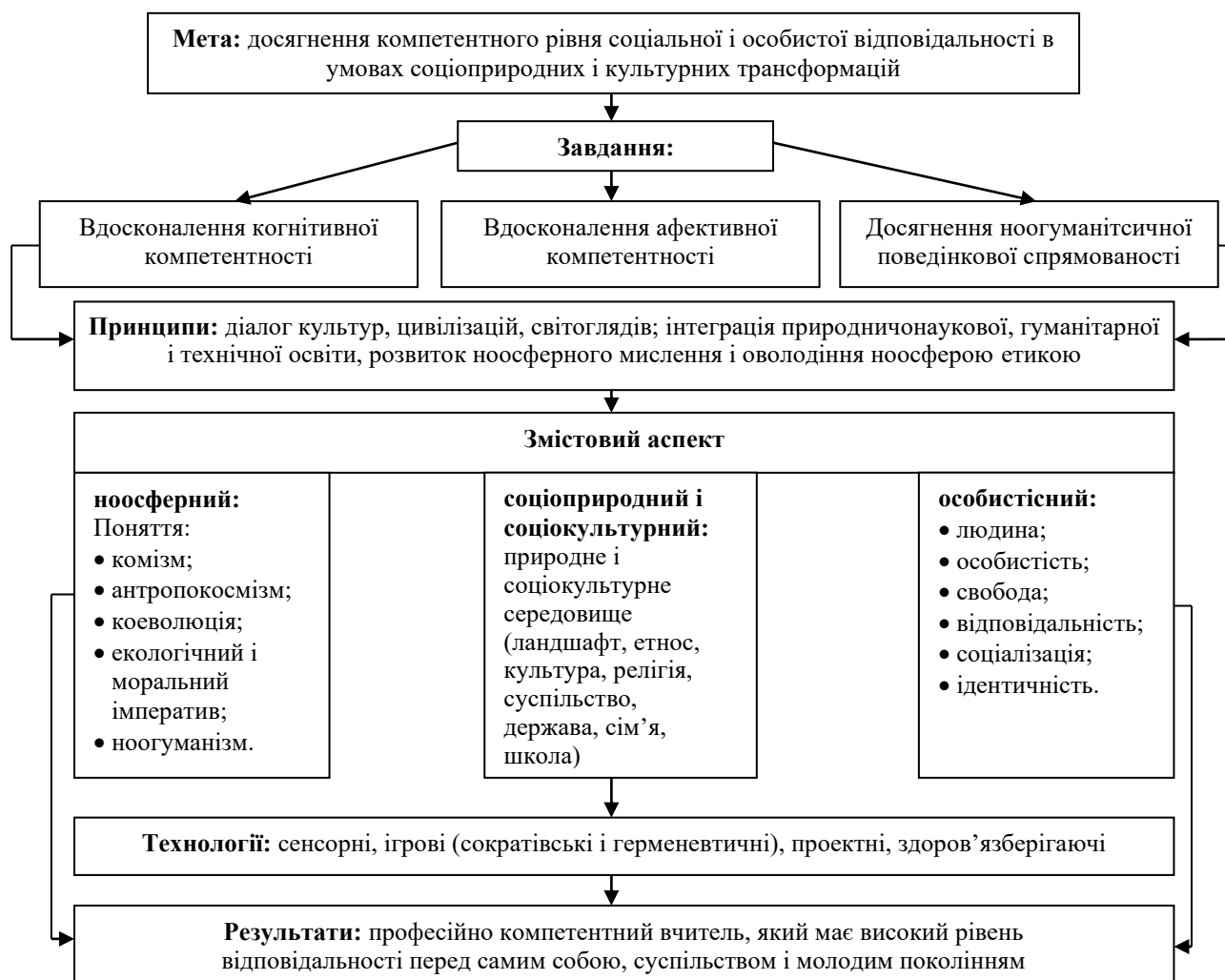

Рис. 1. Модель сформованості професійної компетентності педагога ноосферної школи

- Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. / Н.В. Кузьмина. – М.: Просвещение, 1990. – С. 90.
- Курик М. Ноосферна освіта у формуванні нової людини / М.Курик // Директор школи. Україна. – 2005. – №8-10. – С.4-5.
- Маслова Н.В. Ноосферное образование : монография / Н.В.Маслова. – М.: Инст-т холодинамики, 2002. – 308 с.
- Хуторской А.Ф. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. Доклад на отделении философии образования и теории педагогики РАО 23 апреля 2002. – Центр «Эйдос». / А.Ф. Хуторской. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www/eidos/compet/htme. – Заглавие с экрана.

Резюме. В статті на основі аналізу поняття «професійна компетентність» в розгляді професійні якості вчителя ноосферної школи.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічна професійна компетентність, професійні якості вчителя ноосферної школи.

The summary. The article deals with the professional qualities a teacher of neosphere school on the base of the meaning «professional competiveness».

Key words: professional competiveness, pedagogical professional competiveness, professional qualities a teacher of neosphere school.

Одержано редакцією 17.01.2012 р.

УДК: 37: 159. 922. 1 (477)

Р.А. ЛІОНЧУК

СТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ

Резюме. В статті автор розкриває історію розвитку гендерної освіти та виховання в Україні.

Ключові слова: гендер, гендерне виховання, гендерна рівність.

Серед основних цілей суспільного розвитку до 2015 р., визначених та підписаних Україною разом із 189 країнами-учасниками Самміту Тисячоліття у 2000 р., передбачено просування гендерної рівності як умови

ЗМІСТ

Білявцева О.В. Духовна культура молоді: реалії та перспективи.	3
Овадюк О.О. Українська етнопедагогіка – важливий компонент національної системи освіти України.	6
Свердлова Т.Г. Становлення системного підходу як методологічного засобу вітчизняної педагогіки.	14
Петрук Л.П. Освітньо-виховна діяльність братських шкіл України XVI-XVIII ст.	18
Крат І.В. Щодо питання про роль Едукаційної Комісії (1773 р.).	23
Тимочко І.Б. Громадсько-педагогічна діяльність культурно-освітніх діячів Волинських братств у системі розвитку загальноосвітніх тенденцій.	25
Литвинова Н.В. Професійна компетентність як об'єкт дослідження науковців.	30
Нечипорук Л.І. Професійна компетентність вчителя ноосферної школи.	33
Ліончук Р.А. Становлення гендерного підходу до освіти та виховання в Україні.	37
Останчук М.В., Останчук Л.С. Проектна діяльність при навчанні: історія, теорія, практика.	40
Совзар О.М. Основні напрями педагогічно-просвітницької діяльності Юліана Романчука.	44
Мельничук Л.В. Тенденції соціального розвитку зрілості молодших школярів 60-80 роки ХХ ст.	47
Курок В.П. Інженерно-педагогічна освіта в Україні в період 90-і рр. ХХ ст.- початок ХХІ ст.	50
Галатюк М.Ю. Ціннісно-мотиваційна компетенція у контексті діяльнісної теорії навчання.	53
Шахненко В.І. Нищення української мови як одна із причин руйнування української національної культури і наступної демографічної кризи.	57
Поніманська Т.І. Нормативно-методичні орієнтири гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку.	63
Скрипник Н.І. Експериментальне вивчення вмінь старших дошкільників взаємодіяти з оточуючими.	68
Приймак О.П. Оптимальне поєднання методів навчання у процесі засвоєння учнями початкових класів табличних випадків арифметичних дій.	71
Шутяк В.Г. Початкове технічне моделювання з паперу і картону.	74
Симонович Н.В. Психолого-педагогічні передумови використання інтерактивних освітніх технологій в трудовому навчанні.	78
Грипич С.Н. Значення художньої літератури в розвитку особистої культури дитини.	82
Щетина Н.П., Литвин О.М. Методичні аспекти застосування ігрових технологій у графічній підготовці школярів.	86
Войтелева Г.О. Використання технологічної документації у процесі проектно-технологічної діяльності.	89
Войтко А.І. Моделювання професійної проби як підґрунтя професійного самовизначення учнів основної школи.	92
Лукашовська А.В. Стимулювання розвитку творчих умінь підлітків засобами української етнопедагогіки.	96
Яциур М.С. Підготовка майбутніх учителів технологій до профорієнтаційної роботи з учнями на основі алгоритму вибору професії.	100
Шевель Б.О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій студентами педагогічних спеціальностей під час технічного проектування.	104
Лазаренко Н.Ю. Методика організації групової навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з практикуму в навчальних майстернях з технології приготування страв.	107
Бордюк В.М. Професійний розвиток майбутніх вчителів засобами мотиваційного тренінгу.	111
Петренко О.Б. Практика впровадження гендерного підходу у навчальний процес вищого навчального закладу.	115
Ковальчук Л.О. Педагогічний такт і тактика у контексті формування культури професійного мислення майбутніх педагогів.	120
Трофімчук В.М. Технічний дизайн – важливий етап підготовки майбутнього вчителя технологій до професійної діяльності.	127

<i>Шурин О.І.</i> До питання формування творчої особистості майбутніх учителів.	130
<i>Галай В.М.</i> Теоретичні аспекти формування професійної компетентності вчителів технологій.....	134
<i>Бордюк М.А., Шевчук Т.М, Бордюк Н.А.</i> Основні напрями формування знань про полімерні матеріали у майбутніх педагогів.	137
<i>Димченко С.С.</i> Духовне відродження особистості Богдана Депо в контексті розвитку Українського диригентського мистецтва.	142
<i>Відомості про авторів.</i>	147